

**EIROPAS KOMISIJA
PRET RASISMU UN NEIECIETĪBU**

**ECRI VISPĀRĒJI POLITISKĀ
REKOMENDĀCIJA NR.1:**

**CĪŅA PRET RASISMU,
KSENOFOBIJU, ANTISEMĪTISMU
UN NEIECIETĪBU**

PIEŅEMTA 1996. GADA 4. OKTOBRIS

Strasbūra, 1996

Secretariat of ECRI
Directorate General of Human Rights and Legal Affairs
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 88 41 29 64
Fax: +33 (0) 3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int

Mūsu mājas lapa : www.coe.int/ecri

Eiropas Komisija pret rasismu un neiecietību:

Atceroties Eiropas Padomes Dalībvalstu un valdību vadītāju deklarāciju, kas tika pieņemta galotņu tikšanās laikā Vīnē, 1993. gada 8.–9. oktobrī;

Atceroties Rīcības plānu cīņai pret rasismu, ksenofobiju, antisemitismu un neiecietību, kas izstrādāts šīs Deklarācijas ietvaros un kas aicināja Ministru komiteju izveidot Eiropas Komisiju pret rasismu un neiecietību, kuras uzdevums citastarp ir formulēt vispārēji politiskas rekomendācijas Dalībvalstīm;

Paturot prātā priekšlikumus, kas ietverti Rekomendācijā nr. 1275 par cīņu pret rasismu, ksenofobiju, antisemitismu un neiecietību, ko 1995. gada 28. jūnijā pieņēma Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja;

Pārliecībā, ka efektīva cīņa pret rasismu, ksenofobiju, antisemitismu un neiecietību prasa pastāvīgu un visaptverošu pieeju, kas konkrēti izpaužas plašā tādu pasākumu virknē, kuri savstarpēji papildina un pastiprina viens otru un aptver visas dzīves jomas;

Atzīstot Dalībvalstu sociālo, ekonomisko un juridisko daudzveidību un nepieciešamību šai jomā veikt specifiskus, šai dažādībai atbilstošus pasākumus;

Apzinoties, ka tikai juridiskie pasākumi vien nav pietiekami, lai cīnītos pret rasismu, ksenofobiju, antisemitismu un neiecietību, bet tiem tomēr ir īpaši svarīga nozīme, un attiecīgu pastāvošo likumu neievērošana diskreditē pret rasismu, ksenofobiju, antisemitismu un neiecietību veiktos pasākumus kopumā;

Atceroties, ka vidēja termiņa profilaktiskās stratēģijas, kas citastarp balstās uz izglītojoša rakstura pasākumiem, ir izšķirošas, lai izskaustu dažādas rasisma, ksenofobijas, antisemitisma un neiecietības izpausmes, un šai sakarā izsakot atbalstu Eiropas Padomes ietvaros veiktajām iniciatīvām, tai skaitā vēstures pasniegšanas jomā, kā arī Rekomendācijai (84) 18 par interkulturālisma izpratnes veidošanu (migrācijas kontekstā) pasniedzējiem un Rekomendācijai (85) 7 par civiltiesību mācīšanu un apgūšanu skolās;

Atzīstot aktīvo lomu, kādu var īstenot mediji, veicinot iecietības un savstarpējas sapratnes kultūru;

Vēloties ar šo pirmo vispārēji politisko rekomendāciju, kas papildina citus starptautiskā līmenī pieliktus pūliņus, palīdzēt Dalībvalstīm efektīvi apkarot rasismu, ksenofobiju, antisemitismu un neiecietību, piedāvājot ierobežota skaita konkrētus un specifiskus pasākumus īpaši nozīmīgās jomās;

rekomendē Dalībvalstu valdībām sekojošo:

A. ATTIECĪBĀ UZ LIKUMDOŠANU, LIKUMU ĪSTENOŠANU UN TIESĪBU AIZSARDZĪBAS IESPĒJĀM

- Nodrošināt, ka nacionālā tiesiskā sistēma visaugstākajā līmenī, piemēram, Konstitūcija jeb Pamatlikums ietver Valsts apņemšanos vienlīdzīgi izturēties pret visām personām un cīnīties pret rasismu, ksenofobiju, antisemitismu un neiecietību;
- Parakstīt un ratificēt svarīgākos starptautiskos juridiskos dokumentus, kas uzskaitīti pielikumā;
- Nodrošināt, ka nacionālā kriminālā, civilā un administratīvā likumdošana skaidri un konkrēti apkaro rasismu, ksenofobiju, antisemitismu un neiecietību, citastarp paredzot:
 - ka diskriminācija nodarbinātības un sabiedrībai sniegto preču un pakalpojumu jomā ir nelikumīga;
 - ka rasistiski un ksenofobi nodarījumi tiek stingri sodīti ar šādām metodēm:
 - definējot vispārējus rasistiskus vai ksenofobus nodarījumus kā īpašus nodarījumus;
 - ļaujot nepārprotami ņemt vērā nodarītāja rasistiskus vai ksenofobos motīvus;
 - ka kriminālie nodarījumi, kam piemīt rasistiska vai ksenofoba iedaba, tiek izmeklēti *ex officio*;
 - ka saskaņā ar Valstu uzņemtām saistībām attiecībā uz svarīgākiem starptautiskiem dokumentiem, tostarp saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 10. un 11. pantu

mutvārdu, rakstveida, audiovizuāli izteikumi un citas uzskatu paušanas formas, tostarp elektroniskie mediji, kas kurina uz naidu, diskrimināciju vai vardarbību pret rasu, etniskām, nacionālām vai reliģiskām grupām vai pret to locekļiem sakarā ar to, ka tie pieder pie šādām grupām, likumā tiek noteikti kā krimināli nodarījumi, tas tāpat attiecas uz attiecīgo materiālu ražošanu, izplatīšanu un glabāšanu izplatīšanai;
- Saskaņā ar augstāk minētām starptautiskām saistībām veikt pasākumus, tostarp, ja nepieciešams juridiskus pasākumus, lai apkarotu rasistiskas organizācijas - paturot prātā faktu, ka tās var apdraudēt minoritāšu grupu cilvēktiesības - tostarp aizliegt šādas organizācijas, ja tiek uzskatīts, ka tādā veidā varētu tikt veicināta cīņa pret rasismu;

- Nodrošināt, ka plaša sabiedrība ir informēta par likumdošanu, kas apkarot rasismu, ksenofobiju, antisemitismu un neiecietību;
- Nodrošināt, ka rasistiskas vai ksenofobas iedabas nodarījumu kriminālai izmeklēšanai tiek piešķirta augsta prioritāte un tā tiek veikta aktīvi un konsekventi;
- Nodrošināt, ka tiek vākti un publicēti precīzi dati un statistika par virkni rasistisku un ksenofobu nodarījumu, par kuriem ziņots policijai, par nodarījumu skaitu, pret kuriem uzsākta izmeklēšana, par cēloņiem, kādēļ nav uzsākta izmeklēšana un par izmeklēšanas rezultātiem;
- Nodrošināt, ka diskriminācijas upuriem ir pieejamas adekvātas tiesību aizsardzības iespējas gan kriminālā, gan administratīvā un civilā likumdošanā, kas var nodrošināt naudas vai cita veida kompensāciju;
- Nodrošināt, ka diskriminācijas upuriem ir pieejama adekvāta juridiskā palīdzība, ja viņi vēlas iesniegt iesniegumu tiesību aizsardzības iestādēs;
- Nodrošināt informāciju par tiesību aizsardzības iespējām un to pieejamību.

B. ATTIECĪBĀ UZ POLITIKU VIRKNĒ JOMU

- Veikt pasākumus izglītības un informācijas laukā, lai pastiprinātu cīņu pret rasismu, ksenofobiju, antisemitismu un neiecietību;
- Pieņemt politiku, kas veicina izpratni par bagātību, ko sabiedrībai sniedz kultūras daudzveidība;
- Veikt pētījumus par rasisma, ksenofobijas, antisemitisma un neiecietības iedabu, cēloņiem un izpausmēm vietējā, reģionālā un nacionālā līmenī;
- Nodrošināt, ka skolu mācību programmas, piemēram, vēstures mācīšanas jomā ir izstrādātas tādā veidā, kas rosina novērtēt kultūras daudzveidību;
- Izstrādāt un atbalstīt izglītojošus kursus, kas veicina kultūras nozīmības izpratni, ļauj apzināties aizspriedumus un sniedz zināšanas par diskriminācijas aspektiem personām, kas atbildīgas par pieņemšanu darbā un paaugstināšanu amatos, personām, kam ir tieša saskarsme ar sabiedrību, un tiem, kas atbildīgi par to, ka organizācijās strādājošās personas pilnībā ievēro nediskriminācijas un vienlīdzīgu iespēju normas un politiku;
- Tostarp nodrošināt, ka šādas mācības tiek uzsāktas un organizētas policistiem, kriminālās justīcijas institūciju darbiniekiem, cietumu personālam un darbiniekiem, kas nodarbojas ar nepilsoņiem, tai skaitā bēgļiem un patvēruma meklētājiem;
- Rosināt Valsts institūciju amatpersonas paturēt prātā, ka vēlams veicināt iecietību, sniedzot paziņojumus sabiedrībai;

- Nodrošināt, ka policija izturas vienādi pret visiem sabiedrības locekļiem un izvairās no jebkuriem rasisma, ksenofobijas, antisemitisma un neiecietības aktiem;
- Izstrādāt oficiālas un neoficiālas struktūras dialogam starp policiju un minoritāšu kopienām un nodrošināt, ka pastāv mehānisms, lai veiktu neatkarīgu izmeklēšanu par incidentiem un konfliktu zonām starp policiju un minoritāšu grupām;
- Veicināt, ka visu līmeņu sabiedriskajos dienestos, tostarp policijā un tās palīgdienestos, tiek pieņemti darbinieki no minoritāšu grupām;
- Nodrošināt, ka visi sabiedriskie dienesti, piemēram, veselības aprūpes, sociālās palīdzības un izglītības dienesti, ir pieejami visiem bez diskriminācijas;
- Veikt specifiskus pasākumus, piemēram, sniegt informāciju mērķauditorijām, lai nodrošinātu, ka visām grupām *de facto* ir vienlīdzīga pieeja šiem dienestiem;
- Veicināt un palielināt patiesu iespēju vienlīdzību, nodrošinot speciālus apmācības pasākumus, lai minoritāšu grupu pārstāvjiem atvieglotu pieeju darba tirgum;
- Veikt pētījumus par diskriminējošu praksi un barjerām vai izslēgšanas mehānismiem attiecībā uz pajumti sabiedriskajā vai privātajā sektorā;
- Nodrošināt, ka pajumte sabiedriskajā sektorā tiek piešķirta, balstoties uz attaisnojamiem un publicētiem kritērijiem, tas ir, kritērijiem, kas nodrošina vienlīdzīgu pieeju visiem tiem, kam ir tiesības uz to, neatkarīgi no etniskās izcelsmes;
- Tā kā ir grūti izstrādāt un efektīvi īstenot pasākumus augstāk minētās jomās bez aptverošiem datiem, saskaņā ar Eiropas likumiem, noteikumiem un rekomendācijām par datu un personiskās dzīves aizsardzības, kur un kad nepieciešams, vākt datus, kas palīdzēs novērtēt situāciju un praksi attiecībā uz grupām, kas ir visvairāk neaizsargātas pret rasismu, ksenofobiju, antisemitismu un neiecietību.

PIELIKUMS

Svarīgu starptautisku juridisku dokumentu saraksts

- Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija (Eiropas Cilvēktiesību konvencija) (1950) un tās papildprotokoli
- Apvienoto Nāciju Konvencija par bēgļu statusu (1951)
- Starptautiskās Darba organizācijas Konvencija par diskrimināciju nodarbinātībā un profesijā (1958)
- Eiropas Sociālā harta (1961) un tās papildprotokoli
- UNESCO Konvencija pret diskrimināciju izglītībā (1960)
- Starptautiskā Konvencija par jebkuras rasu diskriminācijas izskaušanu (1965)
- Starptautiskais pakts par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām (1966)
- Starptautiskais pakts par pilsoņu un politiskajām tiesībām (1966) un tās pirmais papildprotokols
- Eiropas reģionālo vai minoritāšu valodu harta (1992)
- Vispārējā Konvencija par nacionālo minoritāšu aizsardzību (1995)

